

บทสรุปและขอเสนอแนะ

1. บทสรุป

จากผลการศึกษาในบทที่ 4 อากกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

✓ (1) พิจารณาจากทั้งประเทศปรากฏว่า จำนวนครอบครัวที่มีรายได้ต่ำสุดมีจำนวนมาก แต่มีรายได้น้อยที่สุด กล่าวคือ ขั้นต่ำกว่า 3,000 บาท มี 20.38% ของครอบครัวทั้งประเทศ แต่มีรายได้อีกเพียง 2.06% ของรายได้ทั้งประเทศ ในขณะที่ครอบครัวชั้นรายได้สูงสุดมีเพียง 6.94 % แต่มีรายได้ถึง 53.22 % ของรายได้ทั้งประเทศ แสดงถึงความแตกต่างของรายได้ระหว่างครอบครัวที่ยากจนกับครอบครัวที่ร่ำรวยมีอยู่มาก

(2) เมื่อพิจารณาในแต่ละภาคปรากฏว่า ครอบครัวของชาวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีฐานะยากจนมาก ในขณะที่ครอบครัวในเมืองนั้นมีฐานะร่ำรวย จึงมีความไม่เท่าเทียมกันมาก แต่ยังมีรายได้ทั้งหมดรวมกันแล้วมากเป็นสองรองจากกรุงเทพฯ ในขณะที่กรุงเทพฯ มีจำนวนรายได้เฉลี่ยทั้งหมดมากกว่าภาคอื่น ๆ แต่มีการกระจายรายได้ที่ไม่เท่าเทียมกันอย่างมากที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ ทั้งที่ครอบครัวส่วนใหญ่ (34.04%) อยู่ในชั้นรายได้สูง และมีจำนวนครอบครัวที่อยู่ในฐานะยากจนน้อยกว่าภาคอื่น ๆ

(3) สาเหตุที่สำคัญของความแตกต่างทางด้านรายได้นั้น นอกจากจะเนื่องจากความแตกต่างทางด้านอาชีพ, ความสามารถในการทำงาน, สภาพพื้นดินทางภูมิศาสตร์, สิ่งที่สำคัญก็คือ ความแตกต่างทางด้านความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งทำให้บุคคลที่มีทรัพย์สินมากหรือเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตมากย่อมได้เปรียบทางด้านรายได้

✓ (4) จากผลการวิเคราะห์ภาวะการค่า โดยอาศัยหลักความสามารถในการเสียภาษีปรากฏว่า อัตราการเสียภาษีที่แท้จริงมีอัตราลดน้อยอย่างเห็นได้ชัดทั่วประเทศ แสดงว่าภาษีการค่างานเป็นภาระหนักแก่ครอบครัวที่มีรายได้น้อยส่วนในแต่ละภาคนั้นโดยเฉลี่ยแล้ว ครอบครัวในกรุงเทพฯ รับผิดชอบภาระภาษีการค่างานในอัตราที่น้อยที่สุด (2.73%) แต่ในระหว่างชั้นรายได้นั้นมีลักษณะที่อัตราการภาษีที่แท้จริงนั้นขึ้น ๆ ลง ๆ โดยเฉพาะ

ครอบครัวยุคใหม่ในวัยกลาง ๆ อาจเป็นเพราะภาวะการครองชีพ, ภาวะการทำงาน ทำให้ครอบครัวยุคใหม่ใช้จ่ายมากเพื่อหน้าที่การงานหรือการบริโภคแบบเดือนแบบจึงทำให้มีลักษณะดังกล่าว ส่วนครอบครัวยุคก่อนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องรับภาวะการค่าโดยเฉลี่ยหนักกว่าทุก ๆ ภาค คือ ประมาณ 3.7% ทั้ง ๆ ที่ภาคนี้จำนวนครอบครัวยุคใหม่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในชนบท แต่รายได้ของคนในเมืองก็สูงมากจึงมีความแตกต่างทางฐานะรายได้ระหว่างคนในเมืองและชนบทมาก แต่ก็ยังเป็นที่ยอมรับรองจากภาคเหนือ โดยดูจาก Gini Coefficient ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ .5898 ขณะที่ภาคเหนือ .6060 ในระหว่างชั้นรายได้ของภาคนี้ต่างก็แบ่งภาวะการค่าเป็นแบบดกดอย และแบ่งภาวะโดยเฉลี่ยหนักเป็นอันดับสามคือ 3.50 ที่รองไปคือภาคใต้และภาคกลางตามลำดับ ในทั้งสองภาคนี้ครอบครัวยุคใหม่แต่ละชั้นรายได้ก็รับภาวะการค่าในแบบที่ว่าอัตราภาษีแท้จริงลดลงขณะที่รายได้สูงขึ้น กล่าวคือเป็นแบบดกดอยเช่นกัน

5. พิจารณาจากกราฟปรากฏว่ามีสโลปลาดลงจากซ้ายไปขวา แสดงถึงว่าอัตราภาษีที่แท้จริงเป็นอัตราดกดอยในทุกภาค

6. เมื่อนำภาวะการค่าไปหักจากรายได้ก่อนหักภาษีแล้วหาเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้เปรียบเทียบกันระหว่างก่อนหักภาษีและหลังเก็บภาษีแล้ว ปรากฏว่าครอบครัวยุคใหม่ที่อยู่ในชั้นรายได้ต่ำสุดมีฐานะรายได้เลวลงมาก ส่วนครอบครัวยุคใหม่ในชั้นรายได้สูงสุดกลับมีฐานะที่ดีขึ้นในทุก ๆ ภาค ส่วนครอบครัวยุคใหม่ในชั้นกลาง ๆ บางชั้นก็มีฐานะเลวลงหรือคงเดิม หรือดีขึ้น

7. จากค่าของ Gini Coefficient ปรากฏว่าหลังจากเก็บภาษีทำให้การกระจายรายได้เลวลงในทุก ๆ ภาค และทั้งประเทศ แต่ในแต่ละภาคนั้นความไม่เท่าเทียมในการกระจายรายได้แตกต่างกันไป กรุงเทพฯ มีการกระจายรายได้เลวลงเพียงไม่ถึง 1 % ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฐานะเลวลงเช่นกัน แต่น้อยกว่าภาคใต้และภาคเหนือ ซึ่งมีการกระจายรายได้ที่เลวลงในช่วงระหว่าง 1 - 2 % ในขณะที่ทั้งประเทศมีการกระจายรายได้หลังภาษีนั้นแสดงความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น .83 %

8. แม้ว่าการศึกษานี้จะเป็นการคิดเฉพาะรายได้ที่เป็นตัวเงิน โดยมีข้อสมมติตามที่เรากล่าวมาแล้วนั้น แต่เนื่องจากความแตกต่างของอัตราภาษีที่แท้จริงระหว่างชั้นต่ำสุดกับ

ชั้นสูงสุดมีมาก จนแม้ว่าถ้าคิดรวมถึงรายได้ประเภทอื่น ๆ รวมทั้งรายได้ที่ไม่ใช่ตัวเงินเข้าไป ควบก็ยังไม่ทำให้อัตราผลตอบแทนกลายเป็นอัตราก้าวหน้าไปได้ หรือทำให้การกระจายรายได้ดีขึ้นกว่าเดิมเสมอไป เหมือนดังที่นักเศรษฐศาสตร์บางคนได้ค้นคว้ามาแล้ว อย่างดีที่จะเป็นไปได้ก็เพียงแค่เป็นอัตราตามสัดส่วนเท่านั้น จึงแสดงว่ารัฐบาลยังไม่มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ภาษีนี้เป็นเครื่องมือให้เกิดการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น นอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหารายได้

9. เมื่อพิจารณาจากรายจ่ายเพียงคร่าว ๆ ก็ปรากฏว่า ผลประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐบาล เพื่อก่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทางรายได้ยังมีน้อย เนื่องจากมีโครงการช่วยเหลือของรัฐบาล เป็นอันมากที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่ยากจนนั้นยังไม่มีมีการกระจายไปอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม ดังนั้นถ้าจะพิจารณาถึงผลสุทธิระหว่างนโยบายรายได้ที่เก็บจากภาษีและนโยบายรายจ่ายจึงไม่อาจสามารถดวงคู่กันได้ หรือผลได้ยังไม่อาจชดเชยกับผลทางด้านรองรับภาระหนักของครอบครัวที่ยากจน จึงไม่อาจทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวที่ยากจนนั้นดีขึ้นเท่าที่ควร

2. ข้อบกพร่องบางประการ

- 1) เนื่องจากข้อมูลที่รวบรวมยังไม่สมบูรณ์ จึงอาจทำให้ได้ข้อยุติที่ไม่หนักแน่นพอ
- 2) เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการทำเพียงปีเดียว เท่านั้นจึงไม่อาจมีข้อเปรียบเทียบได้ ทำให้ไม่เห็นผลที่แน่ชัดนัก ดังนั้นหากเป็นไปได้ควรทำแบบข้ามช่วงเวลา (Intertemporal) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่แน่นอนกว่า

3. ข้อเสนอแนะ

- 1) เนื่องจากเป็นที่ปรากฏแน่ชัดว่าภาษีการค้าที่รัฐบาลจัดเก็บอยู่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางด้านรายได้มากขึ้น ดังนั้นถ้าหากว่ารัฐบาลมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันทางรายได้มากขึ้น ควรจะได้มีการปรับปรุงระบบโครงสร้างของภาษีเสียใหม่ โดยการเก็บภาษีการค้าให้ลดลง แล้วหันมาเก็บภาษีรายได้ให้มากขึ้น ซึ่งภาษียาได้นี้เสียภาษีไม่อาจที่จะผลักภาระของภาษีนี้ออกไปให้ผู้อื่นได้โดยง่ายหรือผลักไปไม่ได้เลย โดยพยายามเก็บภาษีให้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ควรแก้ไขให้มีการเก็บได้อย่างทั่วถึง ไม่มีการรั่วไหล หรือหลีกเลี่ยง

ไกลออกไป โดยการวางมาตรการลงโทษอย่างหนักแก่ผู้ที่หลีกเลี่ยง เช่น ปรับอย่างสูง หรือถึงขั้นจำคุก นอกจากนี้ควรมีการเก็บภาษีในอัตราที่ก้าวหน้ามาก ๆ แต่จะต้องไม่ให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ประชาชนจนเกินไป การเก็บภาษีเงินได้จะทำให้อำนาจซื้อของทุกคนลดลง โดยชักเงิน จึงอาจใช้เงินเครื่องมือนโยบายการใช้จ่ายในการบริโภคได้มากขึ้นด้วย เป็นการแก้ไขภาวะเงินเฟ้อได้ นอกจากนั้นอาจช่วยใหญ่เสียภาษีขั้นสูงทำงานมากขึ้นในแง่ที่ว่าถ้าหากว่าถูกเก็บภาษีเงินได้เพิ่มขึ้น ผู้ถูกเก็บก็จะมีความรู้สึกว่าตนมีฐานะความเป็นอยู่หรือมีรายได้ไม่พอใช้ ดังนั้นเพื่อให้มีฐานะคงเดิมก็จะพยายามขวนขวายทำงานทำมากขึ้น ดังนั้นเป็นต้น

2) การใช้ภาษีอากรเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคมนั้น มีวิธวิธีใช้ใดแค ในรูปการจัดเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ เพียงแค่นั้นเท่านั้น การลดหย่อนตลอดจนการยกเลิก จัดเก็บภาษีบางประเภทบางชนิดก็มีส่วนช่วยสร้างความเป็นธรรมให้แก่สังคมได้เช่นเดียวกัน เช่น ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นต้น การยินยอมให้ผู้มีรายได้ต่ำกว่าระดับหนึ่งหักส่วนลดหย่อนจากเงินได้พึงประเมินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษาในอัตราสูง ก็เป็นหนทางช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้ทางหนึ่ง เพราะจะทำให้บุคคลเหล่านั้นมีโอกาสให้การศึกษาเล่าเรียนแก่บุตรหลานของตนมากขึ้น

3) ถ้าหากว่ายังต้องพึงภาษีการค้าเพื่อหารายได้ก็ควรจะให้มีการปรับปรุงโดยที่พยายามเพิ่มอัตราภาษีเงินได้สินค้าและบริการที่ไม่จำเป็นหรือฟุ่มเฟือยให้มากขึ้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็น สิ่งไม่จำเป็นและส่วนมากผู้มีฐานะร่ำรวยจึงจะใช้บริการเหล่านั้น ดังนั้นถ้าหากเก็บอัตราภาษี สูง ๆ อาจจะทำให้กิจการพวกนี้ล้มเลิกไปหรือไม่ก็ใครกล้านำเงินมาลงทุนเปิดกิจการพวกนี้ ซึ่งนับว่าเป็นการนำทรัพย์สินมาใช้ในสิ่งไม่ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจแต่อย่างไร เพื่อจะ ให้นำไปลงทุนทางอื่น ๆ และควรเพิ่มภาษีสินค้า เพชร พลอย และรถยนต์ให้มาก ๆ ด้วย เพราะได้ปรากฏจากบทที่ 2 ของการศึกษานี้เกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงภาษีเงินได้ หรือ มีการคิดสินบนเจ้าหน้าที่ที่เก็บภาษีเพื่อให้เสียภาษีน้อย ถ้าสามารถทำได้ก็จะก่อให้เกิดความ ยุติธรรมในการเสียภาษีเพิ่มขึ้น แล้วยังได้รับเงินภาษีเข้ารัฐเพิ่มขึ้นอีกด้วย นอกจากนั้น ประชาชนผู้มีฐานะดีก็สามารถจะช่วยรัฐเก็บภาษีได้เต็มที่ด้วยการที่เวลาไปซื้อของก็ซื้อใบเสร็จ จากร้านค้าด้วย

4) ความแตกต่างของการ เป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความ

แตกต่างทางด้านรายได้ ดังที่เคยกล่าวมาแล้ว ทรัพย์สินที่เป็นกองมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งได้มาเป็นของตนโดยไม่ได้ออกแรงทำงาน จึงได้มาเปล่า ๆ และจากการเป็นเจ้าของทรัพย์สินมากก็ยังสามารถนำไปลงทุนเพื่อประกอบประโยชน์ในปัจจุบันได้อีก จึงยิ่งทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงควรที่จะเก็บภาษีจากกองมรดกและภาษีการให้ด้วย นอกจากนั้น ภาษีที่ดินควรจะได้มีการจัดเก็บอย่างจริงจัง เนื่องจากได้มีการหวังรวยโดยการซื้อที่ดินเพื่อเก็บไว้ขายในราคาที่สูงขึ้น ทำให้ที่ดินซึ่งเป็นที ๆ ควรจะใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรม กลับต้องมาตกอยู่ในมือของคนเพียงกลุ่มน้อยที่รวยอยู่แล้วโดยไม่ได้ทำประโยชน์อะไร จึงควรเก็บภาษีที่ดินอย่างจริงจัง หรือเก็บภาษีการเก็งกำไรในที่ดินเพิ่มขึ้นด้วย หรือการที่จะทำการกระจายปัจจัยการผลิตเสียใหม่ เช่น ควบคุมปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้พวกเขาที่ถูกต้องเขานำได้มีโอกาสเป็นเจ้าของที่นาได้มากขึ้น ก็จะมีกำลังใจในการทำเกษตรกันต่อไป

5) ภาษีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนั้น จะได้รับความสำเร็จกล่าวคือจะได้บัญญัติมาเป็นกฎหมายและใช้ได้อย่างจริงจังนั้นควรจะต้องอาศัยส่วนประกอบหลายด้าน เช่น ต้องอาศัยความเข้าใจและความรับผิดชอบของประชาชนผู้เป็นฝ่ายเสียสละ โดยรัฐบาลจะต้องชี้แจงให้เข้าใจถึงหน้าที่ ๆ ต้องเป็นผู้เสียสละเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันให้มีฐานะที่ทัดเทียมกัน เพื่อจะได้เป็นกำลังในการช่วยเร่งกันพัฒนาประเทศด้วย นอกจากนี้รัฐบาลจะต้องมีเจตนาในการที่จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมทางด้านรายได้อย่างแท้จริงโดยไม่เห็นแก่ตนเองหรือพวกพ้อง ต้องเป็นผู้เสียสละ เพราะปรากฏว่าคณะรัฐบาลส่วนใหญ่จะต้องเป็นผู้เสียผลประโยชน์เนื่องจากส่วนมากเป็นผู้มีฐานะดี การเก็บภาษีเหล่านี้จะตกเป็นภาระของผู้ร่ำรวย ดังนั้นการที่กฎหมายเกี่ยวกับการเก็บภาษีดังกล่าวในหัวข้อก่อนจะผ่านสภานิติบัญญัติได้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับความเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรม ความเที่ยงตรงและเจตนาอันดีต่อประชาชนของรัฐบาลอย่างแท้จริง

6) ผู้เป็นเจ้าของที่ดินในหลาย ๆ สถานที่ที่ผู้ได้รับประโยชน์จากการใช้เงินภาษีอากรของประชาชนส่วนใหญ่มาสร้างความสะดวกหรือประกอบประโยชน์ให้แก่ประชาชนส่วนน้อย เช่น สร้างถนนหนทาง, มีไฟฟ้าประปาใช้ ทำให้ที่ดินที่มีถนนตัดผ่านมีราคาแพงขึ้น ดังนั้น

นั้นจึงควรจัดเก็บภาษีจากมูลค่าเพิ่มของที่ดิน

7) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเก็บภาษีต่าง ๆ เป็นเรื่องที่สำคัญ ภาษีบางอย่างเหมาะสมแก่การช่วยในการกระจายรายได้ แต่ปรากฏว่าเป็นปัญหาทางด้านการจัดเก็บยังขาดประสิทธิภาพ เช่น มีการหลีกเลี่ยงมาก เก็บได้ไม่เต็มที่ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี ทำให้รัฐบาลต้องขาดรายได้ และพลอยทำให้ไม่เป็นที่นิยมจัดเก็บ ดังนั้นเพื่อขจัดปัญหาทางด้านการนี้จึงเห็นควรให้มีการนำเอา เครื่องสมองกล่อเล็กทรอนิกส์เข้ามาใช้โดยให้พนักงานภาษีที่มีความสามารถสร้างโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อป้อนข้อมูลแก่เครื่องนี้ เช่น ควรเลือกใช้กับการเก็บภาษีทรัพย์สิน โดยให้มีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของและครอบครองที่ดิน เพื่อจะได้นำไปใช้ในการเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าให้เป็นธรรมต่อสังคมได้อย่างถูกต้อง การบันทึกข้อมูลจะต้องเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับโครงการออกโฉนดที่ดินและ นส. 3 ของกรมที่ดินด้วย นอกจากนี้ยังใช้เครื่องนี้ในการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ของสถานประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินการแจกแจงรายได้ที่น่าจะเป็น ตลอดจนจำนวนภาษีที่รัฐบาลควรจะได้จากสถานประกอบการเหล่านั้นอีกด้วย

ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ประกอบกับการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงเหตุผลตลอดจนความเหมาะสมและความเป็นธรรมของการแจกแจงรายได้ดังกล่าวแล้ว ก็จะทำให้สังคมไทยมีความเป็นธรรมมากขึ้น การประท้วงและการสไตรค์ของแรงงานจะนับแต่เบาบางลง ซึ่งจะช่วยให้มีการลงทุนอุตสาหกรรมในประเทศมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้ประชาชนคนไทยมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีการอยู่ดีกินดีขึ้นไปตามลำดับ อันจะเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการต่อต้านกับคอมมิวนิสต์ให้อีกด้วย